



ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՐՈՒ ՄԱՐԶԻ ՆԱՐԵԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարարտի մարզի Նարեկ համայնք
ՀՀ, Արարարտի մարզ, գ. Նարեկ, Դավիթ-Բեկի 2
098435745, narek.ararat@mta.gov.am

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

13 ՀՈՒՆՎԱՐԻ 2017թվականի N 3-Ն

ՆԱՐԵԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳՐԻ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 18-րդ հոդվածի 4-րդ ենթակետով և 82-րդ հոդվածով.

Նարեկ համայնքի ավագանին որոշեց

Հաստատել Նարեկ համայնքի 2017-2021 թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիրը՝ համաձայն հավելվածի:

Կողմ -4

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

1. ԱՄՐՈՅԱՆ ԳՈՌ

2. ԱՎԴԻՇՈՒՎ ԱՆԴՐԵՅ

3. ՀԱԿՈԲՅԱՆ ԱՐԱՅԻԿ

4. ՍՄԲԱՏՅԱՆ ԶՈՐԻԿ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

Գ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ



ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ

ՆԱՐԵԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
2017-2021թթ. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ

ՆԱՐԵԿ 2016թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն.....

1. Համայնքի իրավիճակի բնութագրում, վերլուծություն և գնահատում.....
 2. Համայնքի տեսլականի, ռազմավարության և ՀԶԲԾ-ի հիմնական նպատակների սահմանում.....
 3. Համայնքի տարածքում նախատեսվող (շարունակվող) հանրապետական և մարզային, միջհամայնքային համագործակցության և այլ ծրագրերի ու միջոցառումների ներկայացում.....
 4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի վերլուծում, գնահատում և կանխատեսում....
 5. Համայնքի ոլորտային ծրագրերի ցանկի կազմում և առաջնահերթությունների սահմանում, ֆինանսապես ապահովված ծրագրերի ձևակերպում և ամփոփում, լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների հայթայթման հնարավորությունների ներկայացում.....
 6. ՀԶԶԾ-ի իրականացման մշտադիտարկման (մոնիթորինգի) և գնահատման, տարեկան հաշվետվությունների կազմման ձևաչափերը.....
- Եզրափակում.....

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Նարեկ համայնքի 2017-2021թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիրը (այսուհետ՝ ՀԶԾ) մշակելիս հաշվի է առնվել, որ համաձայն 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ին փոփոխված Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 181-րդ հոդվածի, ՏԻՄ-երը՝ համայնքի ավագանին և համայնքի ղեկավարը, ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով, և 210-րդ հոդվածի, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը պետք է համապատասխանեցվի Սահմանադրությանը և ուժի մեջ մտնի 2017 թվականի հունվարի 1-ից:

Հաշվի առնելով այդ պահանջները՝ մշակվել է համայնքի զարգացման ոչ թե քառամյա, այլ հնգամյա ծրագիր:

ՀԶԾ-ն մշակելիս առանձնացվել և հաշվի են առնվել մեթոդաբանական հետևյալ չափանիշները՝

- համայնքի ֆինանսական կարողությունը.
- համայնքի բնակչության թվաքանակը.

համայնքում առկա վտանգները (ոհսկերը):

Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի բովանդակությունը պայմանավորված է համայնքապետարանի աշխատակազմի աշխատակցների աշխատանքով և առաջարկություններով, համայնքում առկա ռեսուրսային (մարդկային, գույքային, ֆինանսատնտեսական, տեխնիկական և այլ) հնարավորություններով, համայնքային ծրագրերի իրականացման և ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների առկայությամբ, ինչպես նաև այն իրողությամբ, որ Նարեկ համայնքը ունի մի շարք առաջնային խնդիրներ: Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրում հնարավորինս հաշվի են առնվել նաև համայնքի տարածքում տնտեսական գործունեության խրախուսմանն ուղղված առկա հնարավորությունները, տնտեսության տարբեր ճյուղերի զարգացման (հատկապես՝ գյուղատնտեսության, արտադրության, փոքր և միջին բիզնեսի և այլնի) հնարավորությունները, համայնքի տարածքում պատշաճ կառավարման իրականացման անհրաժեշտությունը, ինչպես նաև համայնքում աղետի բազմաբնույթ վտանգները (ոհսկերը) և դրանց կառավարման միջոցառումները:

2017-2021թթ. համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը մշակվել է՝ հիմք ընդունելով համայնքի նորընտիր ղեկավարի և ավագանու անդամների նախընտրական ծրագրերի դրույթները և նպատակ հետապնդելով հետևողականորեն բարեփոխումներ իրականացնելու ճանապարհով աստիճանաբար լուծել համայնքում առկա հիմնախնդիրները և բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանները: Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը դիտարկելով որպես համայնքի ռազմավարական պլանավորման և մասնակցային կառավարման կարևորագույն միջոց, համայնքի ղեկավարին կից գործող համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով խորհրդակցական մարմինը՝ փաստաթուղթը մշակելիս, հատուկ ուշադրություն է դարձրել և ձգտել, որպեսզի այն հնարավորինս համահունչ լինի գործողության մեջ դրված Հայաստանի Հանրապետության ռազմավարական, մարզային և տարածաշրջանային

զարգացման ծրագրերին՝ ակնկալելով Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման մարմինների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների, կազմակերպությունների և շահագրգիռ այլ անձանց հետ լիակատար փոխըմբռնում համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրում ներկայացված խնդիրների առնչությամբ և արդյունավետ համագործակցություն դրանց լուծման գործում:

Համայնքի զարգացման, բնակչության սոցիալ-տնտեսական առաջընթացի ապահովման, սոցիալ-մշակութային քաղաքականության ներդրման և բարեկեցության մակարդակի բարձրացման նպատակով համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը հանդիսանալու է ամենօրյա աշխատանքային փաստաթուղթ:

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐՈՒՄ, ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

1.1 Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի գնահատում

Նարեկը ակտիվ կյանքով ապրող համայնք է, որտեղ առկա բոլոր կենցաղային, սոցիալ-տնտեսական, հոգևոր-մշակութային խնդիրները գտնում են իրենց լուծումը, համայնքի յուրաքանչյուր անդամ հնարավորություն ունի ակտիվորեն մասնակցելու համայնքում որոշումների կայացմանը և գործողությունների իրականացմանը:

1.2 Համայնքի աշխարհագրական դիրքը, պատմական ակնարկ

Նարեկ համայնքը համեմատաբար երիտասարդ բնակավայր է, հիմնադրվել է 1977թ – ին: Սկզբնական շրջանում ստեղծվել է որպես Քաղցրաշենի խաղողապտղատնկարանային տնտեսություն և իր անվանումը ստացել է ի պատիվ Գրիգոր Նարեկացու (1985թ-ից՝ Նարեկ):

Գյուղը ստեղծվել է դեբրի տարածքում, ապա ոռոգման արդյունքում դարձել է կուլտուր-ոռոգելի լանդշաֆտ: Տեղադրված է Արարատյան դաշտի արևելյան եզրին՝ ծովի մակարդակից 1050 մ բարձրության վրա: Կլիման չոր, խիստ ցամաքային է: Ձմեռները սկսվում են դեկտեմբերի կեսերին, հունվարյան միջին ջերմաստիճանը տատանվում է -3-ից -5 °C: Ամառը տևական է՝ մայիսից մինչև հոկտեմբեր, օդի միջին ամսական ջերմությունը հասնում է 24-ից 26 °C, իսկ առավելագույնը՝ 42 °C: Հաճախ լինում են խորշակներ, որոնք զգալի վնաս են հասցնում գյուղատնտեսությանը: Մթնոլորտային տարեկան տեղումների քանակը 250-300 մմ է: Բնական լանդշաֆտները կիսաանապատներ են, որոնք ոռոգման ընթացքում վերածվել են կուլտուր-ոռոգելի լանդշաֆտի: Ագրոկլիմայական տեսակետից համայնքն ընկած է բացարձակ ոռոգման գոտում:

Գյուղն ունի առկա 265 տնտեսություն, դպրոց, մանկապարտեզ, բուժկետ, կապի հանգույց: Համայնքի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղը գյուղատնտեսությունն է, համախառն բերքի մեծ մասը տալիս է բուսաբուծությունը: Համայնքի հողերի հիմնական մասն օգտագործվում են որպես վարելահողեր՝ պտղատու և խաղողի այգիները: Չբաղվում են այգեգործությամբ, խաղողագործությամբ, դաշտավարությամբ, բանջարաբուծությամբ: Մշակում են ջերմասեր բանջարաբուստանային կուլտուրաներ: Չբաղվում են անասնապահությամբ, թռչնաբուծությամբ:

1.3 ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի առկա բնակչության թիվը կազմում է 1319/ներառյալ ժամանակավոր բնակվողները/ մարդ, այդ թվում տղամարդիկ՝ 655 և կանայք՝ 664 : Համայնքի բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմը բերված է աղյուսակ 1-2-ում:

Հ/հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը
1	2	3
1.	Առկա բնակչության թիվը, այդ թվում՝	1319
2.	Տղամարդիկ	655
3.	Կանայք	664
4.	0-6 տարեկան , այդ թվում՝	181
5.	- 0-4 տարեկան	139
6.	- 5-6 տարեկան	42
7.	7-17 տարեկան	180
8.	18-63 տարեկան	921
9.	63-ից բարձր տարեկան	37
10.	Կենսաթոշակառուներ, այդ թվում՝	50
11.	Տարիքային և աշխատանքային	84
12.	Փախստականներ	0
13.	Միակողմանի ծնողագուրկ երեխաներ	2
14.	Երկկողմանի ծնողագուրկ երեխաներ	2
15.	Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցներ	0
16.	Արցախյան պատերազմի մասնակիցներ	2
17.	Հաշմանդամներ, այդ թվում՝	47
18.	Մանկուց հաշմանդամներ	3
19.	Աշխատունակներ	750
20.	Զբաղվածներ/գյուղատնտեսական աշխ./	609
21.	Գործազուրկներ, այդ թվում՝	25
22.	Գրանցված	141
23.	Առկա տնային տնտեսությունների թիվը	265
24.	Ընտանեկան նպաստների պետական համակարգում գրանցված ընտանիքների թիվը, այդ թվում՝	28
25.	Նպաստառու ընտանիքների թիվը	28
26.	Հայրենական մեծ և արցախյան պատերազմ-ներում զոհվածների ընտանիքների թիվը	2
27.	Բնակարանի կարիքավոր ընտանիքների թիվը, այդ թվում՝	2
28.	Անօթևան ընտանիքներ	0
29.	Արտագնա աշխատանքի մեկնող ունեցող տնային տնտեսությունների թիվը	10
30.	Արտագնա/սեզոնային/ աշխատանքի մեկնողների թիվը	45

1.4 Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ

Ժողովրդի իշխանությունը իրականացնելու և համայնքային խնդիրները լուծելու նպատակով օրենքով սահմանված կարգով ընտրվում են տեղական ինքնակառավարման մարմիններ՝ համայնքի ղեկավար և համայնքի ավագանի 5 տարի ժամկետով: Համայնքի ավագանին ներկայացուցչական մարմին է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությամբ և Տեղական ինքնակառավարման մասին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքով և այլ օրենքներով նախատեսված լիազորություններ: Համայնքի ղեկավարն պաշտոնապես ներկայացնում է համայնքը, համայնքի գործադիր մարմինն է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությամբ և Տեղական ինքնակառավարման մասին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված լիազորություններ: Համայնքի ղեկավարն իր լիազորություններն իրականացնում է համայնքապետարանի աշխատակազմի միջոցով: 2016թվականի սեպտեմբերի 18 – ի ՏԻՄ ընտրությունների արդյունքում ընտրվել է համայնքի ղեկավար և ավագանին՝ բաղկացած 5 անդամից : Համայնքապետարանի աշխատակազմի կառուցվածքը բերված է ստորև՝

ՀԱՍՏԻՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	ՀԱՍՏԻՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐԸ
Համայնքի ղեկավար	
Ղեկավարի տեղակալ	1
<i>ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆՆԵՐ</i>	
Գյուղապետարանի աշխատակազմի քարտուղար /1.2-1/	1
Գյուղ. աշխ. գլխավոր մասնագետ /2.3-1/	1
Գյուղ. աշխ. առաջատար մասնագետ /3.1-1	1
Գյուղ. աշխ. I կարգի մասնագետ /3.2-1/	1
<i>ՔԱՂԱՔԱՅԻԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ</i>	
Սոցիալ-տնտեսական հարցերով պատասխանատու	1
Գրադարանավար-գեղմասվար	1
<i>ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄ</i>	
Օպերատոր	1
Տրակտորիստ-մեխանիզատոր	1
Կոմունալ մեքենայի վարորդ	1
Այգեպան-պահակ	1

Հավաքարար	1
Ծառայողական մեքենայի վարորդ	1
Փականագործ	1

1.5 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Համայնքն ունի սեփականություն, որի իրավունքը պաշտպանված է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ և օրենքով: Համայնքի սեփականություն կարող են լինել անշարժ և շարժական գույքը, դրամական միջոցները և այլն: Համայնքապետարանը գտնվում է համայնքի կենտրոնում: Շենքային պայմանները լավ են, գույքը նորացված, համալրված է համակարգչային տեխնիկայով: Գյուղը չունի գյուղատնտեսական գործիքներ:

Ստորև ներկայացված է 11.01.2017 թվականի դրությամբ համայնքի սեփականություն

համարվող գույքի ցանկը և վիճակը.

Հ/Հ	Անվանումը	Չափ. միավ	Քանակը	Հիմն. Միջոց Միասնական Ֆոնդ 2015թ.	Բալանսային Մնացորդային Արժեք 30.12.2015թ.	մաշված ծք 30.12.2015թ.	Մուտք 2016թ.	Հաշվարկվել է մաշվածք 2016թ-ի վերջին	Հիմն. Միջոց Միասնական Ֆոնդ 30.12.2016	Բալանսային Մնացորդային Արժեք 30.12.2016	մաշվածք 30.12.2016
I Շենք. շինություն											
1.	Մշակույթի տուն/համայնքի վարչական շենք/	հատ	1	62000,0	58900,0	3100,0	58900,0	2945,0	55955,0	55955,0	6045,0
2.	Հասարակական սպասարկման օբյեկտ	հատ	1	500,0	475,0	25,0	475,0	23,75	451,25	451,25	48,75
3.	Մանկապարտեզի շենք	հատ	1	4606,2	4375,9	230,3	4375,9	218,795	4157,105	4157,105	449,095
4	Կեղտազտման կայան	հատ	1	100,0	95,0	5,0	95,0	4,75	90,25	90,25	9,75
	Ընդամենը			67206,2	63845,9	3360,3	63845,9	3192,29	60653,6	60653,6	6552,59
II Տրանսպորտային միջոցներ											
1	Ծառայողական մեքենա/վազ 2106, մուտք 2002թ./	հատ	1	718,077	646,269	71,808	646,269	64,627	581,642	581,642	136,435
2	Գոմունակ ծառայողական մեքենա/1991թ./	հատ	1	1200,0	1140,0	60,0	1140,0	57,0	1083,0	1083,0	117,0

3	Երազ մեքենա	հատ	3	180,0	171,0	9,0	171,0	8,55	162,45	162,45	17,55
4	Դո-75	հատ	1	80,0	76,0	4,0	76,0	3,8	72,2	72,2	7,8
	Ընդամենը			2278,77	2033,269	1448,08	2033,269	133,977	1899,292	1899,292	287,785

III Համայնքապետարանի, հանդիսության սրահի և գրադարանի գույքը

1	Բազմոց /կաշվից , երեք տեղ./	հատ	1	360,0	360,0				360,0	360,0	
2	Սեղան ծղոտե	հատ	1	40,0	40,0				40,0	40,0	
3	Օֆիսային բազկաթոռ /կաշվից/	հատ	1	75,0	75,0				75,0	75,0	
4	Բազկաթոռ կտորե, պաստ	հատ	2	140,0	140,0				140,0	140,0	
5	Գազի վառարան	հատ	2	190,0							
6	Հեռուստացույց	հատ	1	115,0	115,0				115,0	115,0	
7	Սառնարան (մեկը մանկապ.)	հատ	2	120,0/ 187,0	120,0/ 187,0	-	-	-	120,0/ 187,0	120,0/ 187,0	-
8	Սեղան մեծ /4 կտոր/	հատ	1	120,0	120,0	-	-	-	120,0	120,0	-
9	Փոքր սեղան մեկը մանկապ.)	հատ	8	360,0	360,0	-	-	-	360,0	360,0	-
10	Էլ ջեռուցիչ	Հատ	4	160,0	160,0	-	-	-	160,0	160,0	-
11	Համակարգիչ /3 կտորով/	հատ	1	525,0	525,0				525,0	525,0	
12	Աթոռ մեծ	հատ	1	40,0	40,0				40,0	40,0	
13	Աթոռ փոքր մեկը մանկապ.)	հատ	8	200,0	200,0				200,0	200,0	
14	պահարան	հատ	5	387,5	387,5				387,5	387,5	
15	Սովորական աթոռ	հատ	5	47,5	47,5				47,5	47,5	
16	Աթոռ պլաստմասե	հատ	150	750,0	750,0	-	-	-	750,0	750,0	-
17	Լվացարան /երկու տեղանոց/	հատ	1	45,0	45,0	-	-	-	45,0	45,0	
18	Սեղան սրահի	հատ	20	700,0	700,0	-	-	-	700,0	700,0	
19	Էլեկտ. ջեռուց իչ	հատ	4	160,0	160,0	-	-	-	160,0	160,0	
20	Համակարգիչ և Պատճենահանմ ան սարք	հատ	1	402,0	402,0				402,0	402,0	
21	Դարակ երկաթյա	հատ	14	27,510	27,510				27,510	27,510	
22	Բազկաթոռ/ կաշվից/	հատ	2	200,0	200,0				200,0	200,0	

23	Շղթավարագ ույր	գծմ	120	100,0	100,0				100,0	100,0	
28	Օֆիսային աթոռ թիկնավոր	հատ	6	90,0	90,0				90,0	90,0	
	Ընդամենը			5541,51	5541,51				5541,51	5541,51	6970,383
	Ընդամենը I+II+III			75026,48	71420,679	1448,08	2033,2 69	133,977	62552,892	62552,892	6840,375

1.6 ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Նարեկ համայնքը չունի գլխավոր հատակագիծ և գոտիավորման նախագիծ: Քաղաքաշինական ծրագրային այլ փաստաթղթերից առկա է քաղաքաշինական կադաստրի վարման մատյանը, քաղաքաշինական կանոնադրություն և այլն: Համայնքն ունի ջրահեռացման կենտրոնացված ամակարգ (կոյուղի): Նարեկ համայնքում կանոնավոր կերպով իրականացվում է աղբահանություն՝ արաթը մեկ անգամ, սակայն համայնքի տարածքում աղբամանների բացակայությունը բացասաբար է մղրադառնում համայնքի արտաքին տեսքի և սանիտարահիգիենիկ պայմանների վրա: Նարեկ համայնքի փողոցներն ապահովված են ցեբեկային լուսավորությամբ: Գերեզմանատունը մասնակի անկապատված է, 2015թվականին գերեզմանատուն տանող ճանապարհը խճապատվել է: Համայնքը զազաֆիկացված է, բնակչությունը ամբողջությամբ օգտվում է կապույտ վառելիքից: Սմելու ջրագիծը անցկացված է գյուղից 8կմ. հեռավորության վրա գտնվող բնական աղբյուրից: Զրագիծը առուցվել է 2004թ-ին, Սույ. Ներդրումների հիմնադրամի միջոցներով և համայնքի հասանելիք ներդրման աշվին: Վերանորոգվել է նախկինում կառուցած երկու ջրամբարները և ներքին ցանցի որոշ հատվածներ:

1.7 ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՈՉ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ

Համայնքում կա 108 բազմաբնակարան/երկհարկանի/ բնակելի շենքեր՝ ընդհանուր մակերեսը՝ 8731 քմ, և 79 բնակելի առանձնատներ՝ ընդհանուր մակերեսը՝ 19363 քմ: Բնակֆոնդի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 28094քմ:

Համայնքի առանձնատների մեծ մասը վերանորոգված են, նորաբաժան ընտանիքների համար անհրաժեշտ են նոր առանձնատներ: Սակայն, բնակչության սոցիալական վատ պայմանների պատճառով առանձնատների կառուցման և վերանորոգման աշխատանքներ կատարվում են միայն խիստ անհրաժեշտության դեպքերում, իսկ նոր առանձնատներ հաճախակի չեն կառուցվում:

1.8 Զբաղվածություն

Համայնքի վարչական տարածքի բնակչության ընդհանուր թվաքանակից զբաղվածներ՝ 750 մարդ, այդ թվում՝ ոչ գյուղատնտեսական աշխատանքով զբաղվածներ՝ 141 մարդ, գյուղատնտեսական աշխատանքներում զբաղվածներ՝ 609 մարդ, 35 մարդ մեկնում է արտագնա աշխատանքների: Աշխատանքների պակասը և սոցիալ-տնտեսական անբարենպաստ պայմանները խթանում են բնակչության արտագնա աշխատանքի մեկնելուն:

Համայնքի տարածքում գործում 3 խառը խանութներ:

Բնակիչների հիմնական եկամուտը ստացվում է սեփականաշնորհված վարելահողերի և տնամերձ հողամասերի մշակումից, վարձակալությամբ տրվող գյուղ. նշանակության հողերից, թոշակների և նպաստների ստացումից: Այս հիմնախնդիրների հաղթահարման հիմնական ճանապարհը ինտենսիվ գյուղատնտեսական արտադրությամբ զբաղվելն է:

NN	Նպատակային նշանակություն	Հոդատեսք, գործառնական նշանակություն	Կոդի NN	Ընդամենը (2+3+4+8+12)	Սեփականության սուբյեկտ											
					ՀՀ քաղաքացիներ	ՀՀ իրավաբանական անձանց	համայնքային				պետական					
							ընդամենը (5+6+7)	տրված անհատույց	տրված վարձակալի թվան	օգտագործման և վարձակալու	ընդամենը (9+10+11)	տրված անհատույց օգտագործման	տրված վարձակալի թվան	օգտագործման և վարձակալու	Օտար պետության հ. կազմի և ՀՀ	
	Ա	Բ	Գ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.1	1. Գյուղատնտեսական	վարելահող		34, 239	33, 039	0, 700	0, 500			0, 500						
1.2		բազմ տնկարոններ		3, 220	2, 810	0, 410										
1.2.1		այդ թվում՝ պտղատու		3, 220	2, 810	0, 410										
1.2.2		խաղողի այգի														
1.2.3		այլ բազմամյա														
1.3		խոտհարք														
1.4		արոտ														
1.5		այլ հողատեսքեր			8, 000	1, 330		6, 670			6, 670					
1.6		Ընդամենը			45, 459	37, 179	1, 110	7, 170			7, 170					
2.1		2. Բնակավայրերի	բնակելի		25, 482	25, 216	0, 266									
2.1.1	այդ թվում՝ տնամերձ			25, 482	25, 216	0, 266										
2.1.2	այգեգործական (ամառ- հասարակական										0, 650	0, 650				
2.2	Ընդամենը															
2.3	խաղող				4, 800			4, 800			4, 800					
2.4	ընդհանուր				0, 258			0, 258			0, 258					
2.5	այլ հողեր				31, 410	25, 413	0, 289	5, 058			5, 058	0, 650	0, 650			
2.6	Ընդամենը				0, 250	0, 142		0, 108			0, 108					
3.1	3. Լրդունաբ. ընդերգծող. և այլ տնտ.		արդյունաբերության		2, 941	0, 691	2, 250									
3.2			գյուղատնտեսական,													
3.3		պահեստարանների														
3.4		ընդերք օգտագործման														
3.5		Ընդամենը			3, 191	0, 833	2, 250	0, 108			0, 108					
4.1	4. Ընդգծող. տրանսպորտի կապի տնտ.	Էներգետիկայի														
4.2		կապի									0, 250				0, 250	
4.3		տրանսպորտի		0, 250												
4.4		կոմունալ									0, 250				0, 250	
4.5		Ընդամենը		0, 250												
5.1	5. Հատուկ պահպանվող տարածքների	բնապահպանական														
5.1.1		այդ թվում՝ արգելոցներ														
5.1.2		արգելավայրեր														
5.1.3		ազգային														
5.2		առողջարարական														
5.3		հանգստի			0, 760			0, 760			0, 760					
5.4		պատմական և			0, 76		0, 760			0, 760						
5.5		Ընդամենը														
6	6. Հատուկ նշանակության տնտ.	Ընդամենը														
7.1	7. Մատակարար	անտառ														
7.2		թիվեր														
7.3		վարելահող														
7.4		խոտհարք														
7.5		արոտ														
7.6		այլ հողեր														
7.7		Ընդամենը			0, 740						0, 740				0, 740	
8.1	8. Զբոսային	գետեր														
8.2		ջրամբարներ														
8.3		լճեր														
8.4		ջրանցքներ										0, 240			0, 240	
8.5		հիդրոտեխ. և ջրտնտ.			0, 240							0, 980			0, 980	
8.6		Ընդամենը			0, 980											
9.1	9. Պաշտպանական	արդյունաբերական														
9.2		ավազուտներ														
9.3		ճահիճներ														
9.4																
9.5		այլ անօգտագործելի														
9.6		Ընդամենը														
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՀՈՐԵՐ (1+2+3+4+5+6+7+8+9)					82, 050	63, 425	3, 649	13, 096			13, 096	1, 880	0, 650		1, 230	

1.10 Գյուղատնտեսություն

Համայնքում զբաղվածության հիմնական ճյուղը հողամշակությունն է, զբաղվում են բանջարա- բոստանային կուլտուրաների, պտղատու այգիների մշակմամբ, տնկանյութի արտադրությամբ, ինչպես նաև անասնապահությամբ

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը համայնքում
1	2	3
1.	Խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը, այդ թվում՝	424
	Կովեր	84
2.	Խոզերի գլխաքանակը	11
3.	Ոչխարների և այծերի գլխաքանակը	335
4.	Ավանակների և ջորիների գլխաքանակը	0
5.	Ձիերի գլխաքանակը	4
6.	Հավերի և այլ թռչունների գլխաքանակը	1477
7.	Նապաստակների և ճագարների գլխաքանակը	0
8.	Մեղվաբնտանիքների քանակը	324

1.11 ՈՌՈՂՈՒՄ

Նարեկ համայնքը հիմնադրվել է 1975 թվականին, ունի 1336,22 հա հողատարածք, որից ոռոգելի է 720 հա: Նարեկ համայնքի ոռոգումը անբողջությամբ իրականացվում է Քաղցրաշենի պոմպակայանի միջոցով: 1977թ-ից համայնքի ոռոգման ներտնտեսային ցանցում ոչ մի վերանորոգման աշխատանքներ չեն կատարվել, սակայն 2015-2016թթ-ին պետ բյուջեի հաշվին կատարվել է երկրորդ հերթի կիսախողովակներ D=520 մմ 210 մ մետաղական խողովակների վերանորոգման աշխատանքներ/2,5կմ/, որը 2016թ-ին ոռոգման սեզոնի նախորդին, գործարկվել է: 700,0 հա. Ոռոգվող հողերում անցկացված է եղել փակ խողովակաշարերով ոռոգման ցանց, որոնք ժամանակի ընթացքում 80%-ով խցանվել են և այլևս վերանորոգման ենթակա չեն: Ջուրը մատակարարվում է բաց հունով, հողերը գտնվում են թեքությունների վրա, որի պատճառով ջրային կորուստները հասնում են 60%-70%-ի, ինչը առիթ է հանդիսանում հողերի ոչ լիարժեք ոռոգման: Մոդո պոմպերը մաշվել են, իրենց հզորությամբ չեն աշխատում, այդ իսկ պատճառով ջրաքանակը չի բավարարում: Այժմ 720 հա ոռոգելի տարածքից լիովին չի ոռոգվում 241 հա հողատարածք, մնացած տարածքները ոռոգվում են թերի: Մնացած տարածքներում էլ ոռոգումը կազմակերպվում է 50-60%-ով, որը խիստ դժգոհություն է առաջացրել բնակչության շրջանում: Անհրաժեշտություն կա ներքին ցանցի շուրջ 15 կմ երկարությամբ կառուցման և վերակառուցման աշխատանքներ կատարել, քանի որ 2016թ-ին սկսած Գառնի-Քաղցրաշեն ինքնահոս ջրագիծը արդյունավետ չի գործի՝ ջրի մեծ կորուստների պատճառով: Ոռոգման համակարգի ներքին ցանցը եղել է փակ, որը 2003 թվականին տրվել է <<Արտաշատ ՋՈ>> ընկերությանը՝ շահագործման նպատակով, սակայն նորոգումներ չկատարելու պատճառով խցանվել է ոռոգման ներքին ցանցի գրեթե 90%-ը: Տարեց տարի ավելանում են չորացող տարածքները, որը նպաստում է աղքատության ավելացմանը: Ճիշտ է ծրագրով նախատեսված է 2016-2017թվականներին կառուցել Գառնի - Քաղցրաշեն ինքնահոս ջրագիծը, սակայն այն իր նպատակին չի ծառայի, եթե ներտնտեսային ցանցերի վերակառուցում չկատարվի: Նարեկ համայնքի միջով անցնում է 7 կմ երկարությամբ <<Նարեկ>> հեղեղատարը, որը ժամանակի ընթացքում փլուզել է հեղեղատարի վրա կառուցված կամուրջները, ինչպես նաև ողողել է սելավատարին հարակից սեփականատերերի հողատարածքները:

1.11 ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ, ԶԱՆՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը կենտրոնին կապող միջհամայնքային ճանապարհները հիմնականում ասֆալտապատ են: Ներհամայնքային ճանապարհներ գտնվում են անբավարար վիճակում, կարիք ունեն

մշտական նորոգումների, Համայնքում տեղադրված չեն ճանապարհային երթևեկության նշաններ: Համայնքի ներսում կա մեկ ավտոկանգառ: Համայնքի տարածքով անցնում է երկու ավտոբուս և երեք միկրոավտոբուս: Ուղևորափոխադրման մակարդակը գնահատվում է լավ: Միջպետական ճանապարհները անցանելի են և գտնվում են բարվոք վիճակում:

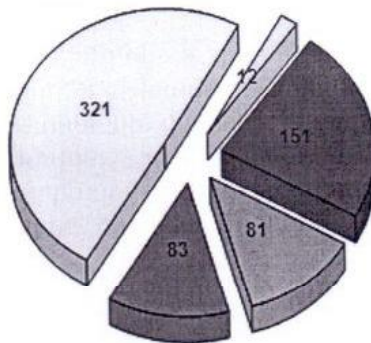
1.12 ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը ունի ընդհանուր հիմնական դպրոց, կառուցվել է 1980 թվականին և որպես այժմ սովորում են 139 աշակերտ, 33 աշխատող: Դպրոցը գտնվում է անմխիթար վիճակում, մինչ այժմ վերանորոգում չի կատարվել: Մասնակի փոխվել է դպրոցի տանիքը: Դպրոցն ունի հիմնովին վերանորոգման, ինչպես նաև հիմքերի ու ժողովարան կարիք /գտնում ենք, որ սեյսմակայուն չէ/: Ջեռույցումը կատարվում է էլեկտրական սալիկների միջոցով, որն արդյունավետ չէ/տես սանդղակ 1/:

Համայնքն ունի մանկապարտեզ, որը վերանորոգման փուլում է, ջեռույցում չունենալու պատճառով գործում է միայն ապրիլից մինչև նոյեմբեր ընկած ժամանակահատվածում: Ունի երեք խումբ, 81 սաներով /միջին թիվը/, 16 աշխատող:

Կրթական մակարդակը

Ստացվել է 18/ 1/ 2017



Բարձրագույն
 Ընդհանուր միջնակարգ
 Միջնակարգ մասնագիտական
 Ընդհանուր հիմնական
 Ընդհանուր տարրական

Կրթություն	Քանակ
Բարձրագույն	81
Ընդհանուր հիմնական	83
Ընդհանուր միջնակարգ	321
Ընդհանուր տարրական	12
Միջնակարգ մասնագիտական	151

1.13 ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը ունի բուժ կետ, որը հոիմնովին վերանորոգված է, տեղակայված է համայնքի վարչական շենքում: Բուժ կետը ունի մեկ աշխատող: Համայնքում չկա դեղատուն, որի անհրաժեշտության կարիքը մեծ է: Մոտակա դեղատնից համայնքի հեռավորությունը 3 կմ է:

1.14 ՄՇԱԿՈՒՅԹ, ՍՊՈՐՏ, ՀՈԳԵՎՈՐ ԴԱՍՏԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքն ունի մշակույթի տուն, որի տարածքը շաբաթը երկու օր անվճար տրամադրվում է

համայնքի երեխաներին՝ ժողովրդական պարեր սովորելու համար: Համայնքում չկա սպորտ հրապարակ, դրանով դժվարանում է երիտասարդների հետ տարվող աշխատանքները, սակայն համայնքն ունի առաջադարձ մարզիկներ, որոնք հաճախում են Քաղցրաշեն համայնքի կամ Արուաշատ քաղաքի մարզադպրոց:

Համայնքն ունի գրադարան՝ 3614 գրաֆոնդով, որը տեղակայված է վարչական շենքում, հիմնանորոգված է: Գրադարանը գործում է շուրջ տարին:

1.15 ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համայնքի տարածքում գործում է երեք խանութ՝ զբաղվում են սննդի որոշ տեսակների, ծխախոտի, ակոհոլային խմիչքների և այլ ապրանքների վաճառքով, որի համար եռամսյա կտրվածքով վճարում են համապատասխան տեղական տուրք համայնքի բյուջե՝ գործունեության թույլտվության համար: :

1.16 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐՆ ԵՆ

* Համայնքը ունի ավելի քան - բուհի 51 շրջանավարտ, տարբեր մասնագիտությունների, որոնք կարող են կազմակերպել համայնքում տարբեր բնակավայրերի հետ կապված աշխատանքներ: Միայն 2016 թվականին դպրոցի 8 շրջանավարտներից 4-ը նշումով են ԲՈՒՀ՝ 2-ը՝ բժշկական համալսարան, որից մեկը՝ անվճար, 1-ը՝ համալսարանի թյուրքագիտության բաժին, 1-ը՝ Երևանի պետական ագրարային համալսարան:

* Համայնքում մեծ է աշխատուժի առկայություն

* Համայնքում գյուղատնտեսության զարգացման համար առկա է հողային բավականին մեծ ռեսուրսներ

* Համայնքն ունի համեմատաբար բարենպաստ կլիման

* Համայնքում առկա է հիմնական դպրոցի գործելը

* Համայնքում հեռախոսակապի և հեռուստատեսության առկայությունը

* Համայնքում խմելու ջրի ներհամայնքային համակարգի առկայությունը

* Համայնքի փողոցների լուսավորումը

* Համայնքում գազամատակարարման առկայությունը

* Համայնքում արտադրված գյուղատնտեսական մթերքը Երևան քաղաքի, ինչպես նաև արտերկրի շուկաներում արտահանելու և սպառելու հնարավորությունը

1.17 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐՆ

* Ճանապարհների, խմելու և ոռոգման ջրերի ցանցերի անմխիթար վիճակ

* Հիմնական դպրոցի վերանորոգում

* Բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթություն ունեցողների գործազրկության բարձր մակարդակը,

* Գյուղատնտեսական մթերքների իրացման, շուկայական ցածր գների պատճառով գյուղացու եկամուտների նվազում

• Միջհամայնքային և ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների անբարեկարգ վիճակ

• Զրահեռացման կենտրոնացված համակարգերի՝ կոյուղագծերի, անմխիթար վիճակ

• Համայնքում աղբահանության ծառայության կազմակերպման փոքր մաշտաբը և ցածր մակարդակը՝ ժամանակակից աղբավայրի, աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ տնտեսական բազայի և ֆինանսական հնարավորությունների բացակայությունը

• Համայնքում սոցիալապես խոցելի ընտանիքների թվի առկայությունը, որը գնալով մեծանում է

• Համայնքում տարեցտարի շարունակվող արտագաղթը՝ իր բոլոր բացասական հետևանքներով

- *ռոռզման ցանցի կիսախողովակների տեղադրումը
Կեղտազտման կայանի կառուցում/շուրջ 20 տարի է չի գործում կեղտազտման կայանը/
Անհրաժեշտ է կատարել Նարեկ հեղեղատարի ավիապաշտպան գաբիտմային աշխատանքներ
Դպրոց և մանկապարտեզ տանող ճանապարհի անմխիթար վիճակ*

1.18 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- Մեծ աշխատուժի առկայություն
- Ուղղակի ընտրություններով համայնքի ղեկավարի ընտրության հանարավորություն

1.19 ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՍՊԱՌՆԱՑՈՂ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

- Համայնքում ռոռզումը իրականացվում է մեխանիկական եղանակով, պոմպերի միջոցով, պոմպերի խափանման և հոսանք չլինելու դեպքում համայնքը կգրկվի ռոռզումից: Չկան խողովակներ և կիսախողովակներ խմելու ջրի և ռոռզման ցանցերի վերանորոգման համար :
*Համայնքում բնակիչների հարկային պարտավորությունների կատարման ոչ բավարար վիճակը
- Աղբամանների բացակայության պատճառով համայնքի տարածքում բնության ու շրջակա միջավայրի աղտոտման և վնասման վտանգը
- Համայնքի երիտասարդների արտագաղթը, արտերկրներ աշխատանքի մեկնելը և չվերադառնալը վտանգում է համայնքի կենսագործունեությունը:
- Խմելու ջրի ներհամայնքային ցանցի անհետաձգելի վերանորոգման անհրաժեշտություն , կեղտաջրերի ներթափանցումը խմելու ջրի ցանց կարող է դառնալ վարակիչ հիվանդությունների պատճառ
- Գերեզմանատան ռոռզման ջրագծի կառուցում և գերեզմանատան ճանապարհի խճապատում
Դաշտամիջյան ճանապարհների կարգավորում
Սելավատարի մաքրում
Դպրոցի հիմնանաորոգման խնդիր

1.20 ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆԸ

Համայնքում վերջին տարիների ընթացքում նկատելի էր որոշակի դրական տեղաշարժ ՏԻՄ-երի և բնակչության փոխհարաբերություններում: Ներկայումս նոր ձևավորված ՏԻՄ-երի գործունեությունը դարձել է համեմատաբար ավելի թափանցիկ և հրապարակային, որը զգալիորեն նպաստում է համայնքի բնակչության իրազեկվածությանը ՏԻՄ-երի ընդունած որոշումներին և կատարած աշխատանքներին: Համայնքի բնակիչները սկսել են բավականին ակտիվորեն մասնակցել ՏԻՄ-երի կողմից կազմակերպված հանրային հանդիպումներին ու միջոցառումներին: Համայնքներում կազմակերպվում են հանրային լսումներ և քննարկումներ (մասնավորապես, համայնքի բյուջեի նախագծի, համայնքային ծրագրերի և այլնի շուրջ), տեղական և միջազգային տարբեր կազմակերպությունների կողմից անցկացվում են ուսուցման և վերապատրաստման դասընթացներ, սեմինարներ, որոնց հաճույքով մասնակցում են ինչպես համայնքի ՏԻՄ-երը և աշխատակազմի մասնագետները, այնպես էլ համայնքի որոշ ակտիվ բնակիչներ: Հիմնականում բոլոր միջոցառումները, այդ թվում նաև ավագանու նիստերը, տեղադրվում են համայնքի պաշտոնական կայքում՝ narekgr.am -ում , որը նպաստում է ՏԻՄ-երի գործունեության նկատմամբ բնակչության վստահության ամրապնդմանը: Համայնքի ավագանու կողմից ընդունվել են տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության, համայնքի ղեկավարին կից խորհրդակցական

մարմինների ձևավորման և գործունեության, համայնքում հանրային բաց լսումների և (կամ) քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգերը, որոնք մեծապես կնպաստեն բնակիչների ավելի ակտիվ մասնակցությանը տեղական ինքնակառավարմանը:

1.21 ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Համայնքում աղետների (բնածին և տեխնածին) ռիսկի կառավարման ոլորտը ներկայումս սաղմնային վիճակում է: Համայնքը ունի բնակչության տարահանման հանձնաժողովը, բնակչության տարահանման գործողությունների պլանը:

Ամեն տարի համայնքում կազմակերպվում և անցկացվում են շտաբային ուսումնավարժություններ: Այս խնդիրը կարևոր է, համայնքին սպառնացող աղետների ռիսկի կանխմանը:

1.22 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ

Համայնքի գործարար միջավայրը սահմանափակվում է համայնքում գործող մեկ արտադրական կոռպորատիվով և երեք խանութներով, որոնց հետ ՏԻՄ-երը պաշտպանում են լավ ու բարյացկամ հարաբերություններ: Սակայն, դրանով հանդերձ, միևնույն է, համայնքում բիզնեսի վիճակն առանձնապես բարվոք համարել չի կարելի:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- Խելամտորեն օգտագործել համայնքի ֆինանսական միջոցները,
- Խթանել Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածներից որակյալ մասնագետների հոսքը համայնքի աշխատակազմ՝ հնարավորինս բարձրացնելով համայնքային ծառայողների և այլ աշխատողների աշխատավարձերի դրույքաչափերը
- Էականորեն բարձրացնել համայնքի բյուջեի սեփական եկամուտների հավաքագրման մակարդակը՝ ի հաշիվ ավելի որակյալ մասնագետների աշխատանքի, տեղեկատվական արդի համակարգերի ներդրման և արդյունավետ շահագործման
- Բարձրացնել Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ինքնուրույնության մակարդակը՝ մշակելով և իրականացնելով նպատակամետ ու արդյունքահեն համայնքային քաղաքականություններ, ռազմավարություններ և ծրագրեր
- Աստիճանաբար ընդլայնել համայնքի բնակչությանը մատուցվող համայնքային ծառայությունների շրջանակը, կիրառել յուրաքանչյուր ծառայության մատուցման մասշտաբի էֆեկտը (նվազեցնելով ծառայության միավորի վրա կատարվող ծախսերը), ըստ այդմ՝ բարձրացնել ծառայությունների մատուցման ծավալները և արդյունավետությունը, և, որպես հետևանք, բնակչությանը դրանց հասանելիության և որակի մակարդակները
- Համայնքի տարածքում նպաստել տնտեսության տարբեր ճյուղերի (հատկապես՝ գյուղատնտեսության զարգացմանը՝ օգտվելով համայնքում բնական պաշարների և այլ արժեքների առկայությունից
- Մեղմացնել համայնքում Տեղական Ինքնակառավարման վրա բնակիչների ազգակցական կապերի հնարավոր բացասական ազդեցությունները
- Նպաստել համայնքի ավագանու ինստիտուտի կայացմանը, որի շնորհիվ կուժեղանա համայնքի ներքին վերահսկողության համակարգը և, արդյունքում, կբարձրանա համայնքի ընդհանուր կառավարման արդյունավետությունը
- Բարձրացնել համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինների փոխհարաբերությունների և համագործակցության մակարդակը Հայաստանի

Հանրապետության պետական կառավարման մարմինների հետ՝ նպաստելով համայնքի աստիճանական զարգացմանը

- Հնարավորինս արագ կայանալ և պատրաստ լինել՝ ընդունելու և իրականացնելու Տեղական ինքնակառավարման մարմիններին օրենքով ակնկալվող նոր սեփական և պատվիրակված լիազորություններ՝ համապատասխան ֆինանսական միջոցներով
- Համայնքում ստեղծել լուրջ նախադրյալներ և նպաստավոր պայմաններ ժողովրդագրական աճի, սոցիալ-տնտեսական և տեղական ժողովրդավարության զարգացման համար ավելացնելով ընտանիքների եկամուտները և բարձրացնելով բնակչության ընդհանուր կենսամակարդակը, հաղթահարելով աղքատությունը և կանխելով արտագաղթը
- Միջհամայնքային տրանսպորտային հաղորդակցության, ինչպես նաև հաղորդակցության այլ միջոցների հասանելիության ապահովման միջոցով նպաստել ՏԻՄ-երի գործունեության արդյունավետության, համայնքային ծառայությունների մատուցման մակարդակի կտրուկ բարձրացմանը, արտաքին աշխարհի հետ նոր կապերի ու համագործակցության հաստատմանը և համայնքային տնտեսությունում լրացուցիչ ներդրումների ապահովմանը:

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԻ, ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԶԾ-Ի ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Համայնքի տեսլականն է՝

Նարեկ համայնքը դարձնել գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության, մաքուր, բարեկարգ, առևտրի և սպասարկման, կրթական և մշակութային զարգացած ենթակառուցվածք, բնակչության համար բավարար կենսապայմաններ ունեցող տարածք:

Համայնքի սահմանված տեսլականին հասնելու համար համայնքի ռազմավարությունն է՝

- չխորացնել համայնքի զարգացմանը խոչընդոտող և ապահովել համայնքի աստիճանական ինտեգրումը և համաչափ զարգացումը,
- համայնքում անասնապահության զարգացում և անասնապահական մթերքների արտադրության ծավալների աստիճանական մեծացում՝ անասնազվաքանակի տարեցտարի ավելացման և անհրաժեշտ քանակությամբ անասնակերի ապահովման միջոցով,
- համայնքում մրգի հանձնման և վերամշակման արտադրամասերի ստեղծում և գործարկում,
- համայնքի տարածքի համեմատական առավելությունների բացահայտում և առևտրայնացում, այդ նպատակով պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների համագործակցության շրջանակների ընդլայնում և ջանքերի մեկտեղում,
- համայնքի սեփականություն համարվող ենթակառուցվածքների սլախականում, շահագործում, նորոգում և զարգացում,
- միջհամայնքային և ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների նորոգում և բարեկարգում, ջրահեռացման և արտաքին լուսավորության համակարգերի անցկացում, ճանապարհային նշանների տեղադրում,
- համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանների բարելավում՝ նրանց մատուցվող հանրային ծառայությունների տեսակների (ջրամատակարարում և ջրահեռացում, գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, տրանսպորտ և կապ, նախադպրոցական և դպրոցական կրթություն, արտադպրոցական դաստիարակություն, մշակույթ, առողջապահություն և սպորտ,

սոցիալական պաշտպանություն և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման, հասանելիության ու մատչելիության ապահովման և որակի անշեղ բարձրացման միջոցով,

- համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինների, աշխատակազմի, համայնքային կազմակերպությունների ինստիտուցիոնալ կարողությունների աստիճանական հզորացում, տեղական ժողովրդավարության ամրապնդում, համայնքում պատշաճ կառավարման սկզբունքների հետևողական իրականացում,
- Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների ներգրավվածության բարելավում՝ բնակիչների մասնակցության ձևերի ներդրման և զարգացման միջոցով,
- Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության թափանցիկության, հրապարակայնության և հաշվետվողականության մակարդակների հետևողական բարձրացում,
- համայնքի ֆինանսական կառավարման համակարգում հստակ մեխանիզմների ներդրում և հետևողական կիրառում,
- նոր աշխատատեղերի ստեղծում և համայնքից միգրացիայի նվազեցում, բնակչության թվաքանակի կայունացում:

Համայնքի զարգացման 2017-2021թթ. ծրագրի հիմնական նպատակներն են՝

- Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության ակտիվացում՝ մասնակցության նոր մեթոդների և ձևերի ներդրման և աստիճանական զարգացման միջոցով,
- համայնքում գյուղատնտեսության (հողագործության, անասնապահության, այգեգործության, թռչնապահության, մեղվապահության) զարգացում՝ տնամերձերի, վարելահողերի, խոտհարքների և արոտավայրերի նպատակային և արդյունավետ օգտագործման միջոցով,
- միջհամայնքային և ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների վիճակի բարելավում և լուսավորում,
- համայնքի դպրոցական հանրակրթության պայմանների բարելավում՝ դպրոցների շենքերի հիմնանորոգման և ջեռուցման, ներքին հարդարման, դռների, պատուհանների և սանհանգույցների փոխարինման միջոցով,
- համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայություններ մատուցող համայնքային հիմնական ենթակառուցվածքներից՝ մանկապարտեզների բակի և խաղահրապարակի բարեկարգում
- համայնքում գործարար միջավայրի բարելավում՝ նոր աշխատատեղեր ստեղծող անհատներին և կազմակերպություններին խրախուսելու (օրինակ, տեղական հարկերի, տուրքերի և վճարների գծով արտոնություններ տրամադրելու) միջոցով:

3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ) ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ, ՄԻԶՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՈՒ ՄԻԶՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

2016-2020թ.թ. ընթացքում համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինները նախատեսում են լայնորեն համագործակցել պետական կառավարման մարմինների, միջազգային և տեղական կազմակերպությունների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների և այլ շահագրգիռ կողմերի հետ:

Համայնքում պետության կողմից ներդրումներ ապահովելու նպատակով, նախատեսվում է սերտ համագործակցություն Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզպետարանի

կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների հետ: Որպես պետական կառավարման մարմինների հետ համայնքի համագործակցության հիմնական ուղղություններ, 2016-2020թթ.-ին նախատեսվում են հետևյալ հանրապետական և մարզային ծրագրերն ու միջոցառումները՝

- Համայնքում գյուղատնտեսության զարգացում՝ պարարտանյութերի, թունաքիմիկատների, սերմացուի, գյուղտեխնիկայի ձեռքբերման, գյուղացուն ձեռնտու պայմաններով (երկարաժամկետ, շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, առանց գրավի) գյուղատնտեսական վարկերի տրամադրման, գյուղատնտեսական աշխատանքների կազմակերպման, խորհրդատվության ու աջակցության և այլ ուղղություններով:
- Վարչական շենքի մասնակի վերանորոգում:
- Համայնքի հանրակրթական դպրոցների շենքերի ընթացիկ նորոգում, ներքին հարդարում, դռների, պատուհանների և սանհանգույցների փոխարինում, ջեռուցում՝ բարելավելով դպրոցական հանրակրթության որակը:
- Համայնքում ջրամատակարարման համակարգերի հիմնանորոգում կամ մասնակի վերանորոգում և ջրամատակարարման բարելավում՝ համագործակցության ներգրավելու կազմակերպությունը:
- Նախկին տարածաշրջանային կենտրոն հետ մշտական հասարակական տրանսպորտային հաղորդակցության կազմակերպում և շահագործում՝ համագործակցության ներգրավելով մարզի մասնավոր տրանսպորտային կազմակերպություններին:
- Առողջապահության և սոցիալական պաշտպանության ոլորտներում համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայությունների հասանելիության և մատուցման մակարդակի բարձրացում՝ պետական պատվերի շրջանակներում:
- Աղետների ռիսկի կառավարման ոլորտում համայնքի բնակչության լայն իրազեկում, արտակարգ իրավիճակներում համայնքի գործողությունների պլանի կազմում և իրականացում, կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում:

2017-2021թթ. ընթացքում Հայաստանում ընթացող վարչատարածքային բարեփոխումների և (կամ) միջհամայնքային համագործակցության շրջանակներում նախատեսվում են հետևյալ նպատակային ծրագրերը և միջոցառումները՝

- ՀՏԶ-ի հետ՝ «Համայնքի ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգման և սպասարկման, աղբահանության ծառայությունների ստեղծում, ներհամայնքային հասարակական տրանսպորտի համակարգի ձևավորում, դպրոցականների ու երիտասարդության շրջանում բնապահպանական և ագրոֆիզնեսի կառավարման գիտելիքների տարածում» ծրագիրը:
- Հնարավոր այլ ծրագրեր ու միջոցառումներ:

2016-20թթ. ընթացքում կշարունակվեն համայնքի և Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզում գործունեություն ծավալող՝ միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպությունների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների սուբյեկտների, այլ կազմակերպությունների և անհատների համագործակցության շրջանակներում նախատեսվող ներդրումային, դրամաշնորհային, տեխնիկական աջակցության, բարեգործական ծրագրերը և միջոցառումները:

4. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ, ԳՆՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՈՒՄ

Կատարելով համայնքի 2016-2021թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումները՝ պետք է հաշվի առնել

1) Համայնքի բյուջեի մուտքերի կանխատեսման համար որպես ելակետային տվյալներ են ընդունվել 2014-15թթ. բյուջեների մուտքերի փաստացի գանձման ցուցանիշները՝ յուրաքանչյուր տարի նախատեսելով որոշակի աճ: Մուտքերի աճը նախատեսվել է՝ հիմք ընդունելով համայնքի հետագա զարգացման հետ կապված պատկերացումներն ու ակնկալիքները, նոր ծառայությունների մատուցման անհրաժեշտությունը և դրանց դիմաց վճարների գանձման հնարավորությունները և այլն:

2) Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաների գումարները կանխատեսելու համար, որպես 2016թ. ցուցանիշ հիմք է ընդունվել նախկին տարիների ելակետային տվյալները:

Աղյուսակ 3. Համայնքի 2014-2015թ.թ. բյուջեների մուտքերի ցուցանիշները և 2016-2020թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը

հազար դրամ

	Մուտքերի անվանումը	2016. փաստ.	2017թ. նախատ.	2018թ. փաստ.	2019թ. նախատ.	2020թ. կանխ.	2021թ. կանխ.
1	2	3	4	5	6	7	8
	ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐ՝ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (I+II+III)*	36781,6	37307,3	33207,3	32707,3	32707,3	32707,3
I.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)						
1.	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ	9300,0	11400,0	8000,0	7500,0	7500,0	7500,0
1.1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից						
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար	0	0	0	0	0	0
	Հողի հարկ	6000,0	8000,0	5000,0	4500,0	4500,0	4500,0
1.2	Գույքային հարկեր այլ գույքից						
	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	3300,0	3400,0	3000,0	3000,0	3000,0	3000,0
1.3	Ապրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ						
	Տեղական տուրքեր	144,0	144,0	144,0	144,0	144,0	144,0
1.4	Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ						
	Պետական տուրքեր *						
1.5	Այլ հարկային եկամուտներ						
	Այլ հարկերից և պարտադիր						

	վճարներից կատարվող մասհանումներ						
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջե վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ						
2.	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՍԱՇՆՈՐՀՆԵՐ	19063,3	19063,3	19063,3	19063,3	19063,3	19063,3
2.1	Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	19063,3	19063,3	19063,3	19063,3	19063,3	19063,3
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ	1774,3					
գ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)						
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.4	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի						

	Ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)						
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.	ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ*						
3.1	Տոկոսներ						
3.2	Շահաբաժիններ						
3.3	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ	3000,0	2500,0	2500,0	2500,0	2500,0	2500,0
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	1053,0	553,0	553,0	553,0	553,0	553,0
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	1947,0	1947,0	1947,0	1947,0	1947,0	1947,0
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճարներ						
	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր						
3.4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում						
	Պետության կողմից ՏԻՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման						

	համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ						
3.5	Վարչական զանձումներ						
	Տեղական վճարներ	2300,0	3000,0	2300,0	2300,0	2300,0	2300,0
	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնական կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ						
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի զանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (զանձվող) վճարներ	1200,0	1200,0	1200,0	1200,0	1200,0	1200,0
3.6	Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից						
	Վարչական իրավախախտումների համար ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվությ ան միջոցների կիրառումից եկամուտներ						
	Մուտքեր համայնքի բյուջեի նկատմամբ ստանձնած պայմանագրային պարտավորություննե րի չկատարման դիմաց զանձվող տույժերից						
7	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.8	Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.9	Այլ եկամուտներ*						
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր						
	Վարչական բյուջեի						

	սլահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր						
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ						
II.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՑՈՒՄԻՑ ՄՈՒՏՔԵՐ (1+2+3+4)		4500,0	0	0	0	0
1.	Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր						
	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր						
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր						
	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր						
2.	Պաշարների իրացումից մուտքեր						
3.	Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր						
4.	Զարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր						
	Հողի իրացումից մուտքեր		4500.0	0	0	0	0
	Ոչ նյութական չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր						
III.	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՎԵԼՈՒՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՍ ՊԱԿԱՍՈՒՐԻ (ԴԵՖԻՑԻՏԻ) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ (Ա+Բ)						
Ա.	ՆԵՐՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ (1+2) *						
1.	ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ						
1.1	Արժեթղթեր						

	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր						
	-հիմնական գումարի մարում						
1.2	Վարկեր						
	-վարկերի ստացում						
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում						
1.3	Փոխատվություններ						
	-բյուջետային փոխատվությունների ստացում						
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում						
2.	ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
2.1	Բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն						
	-համայնքային սեփականության բաժնետոմսերի և կապիտալում համայնքի մասնակցության իրացումից մուտքեր						
	-իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում պետական մասնակցության, պետական սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ հողերի), այդ թվում՝ անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից առաջացած միջոցներից համայնքի բյուջե մասհանումից մուտքեր						
	-բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն ձեռքբերում						
2.2	Փոխատվություններ						
	-նախկինում						

	տրամադրված փոխատվությունների դիմաց ստացվող մարումներից մուտքեր						
	-փոխատվությունների տրամադրում						
2.3	Համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդը	1452,709	1246,386	0	0	0	.0
2.4	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցների տրամադրում վարչական մաս						
2.5	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցներից վարչական մաս տրամադրված միջոցների վերադարձ ֆոնդային մաս						
2.6	Համայնքի բյուջեի հաշվում միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակահատվածում						
	որից՝ ծախսերի ֆինանսավորմանը չուղղված համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարը						
	ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂՔՑՈՒՐՆԵՐ						
1.	ՓՈՆԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ						
1.1	Արժեթղթեր						
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր						
	-հիմնական գումարի մարում						
1.2	Վարկեր						
	-վարկերի ստացում						
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում						
1.3	Փոխատվություններ						
	-փոխատվությունների ստացում						

-ստացված փոխառությունների գումարի մարում						
--	--	--	--	--	--	--

Համայնքն իր ֆոնդային բյուջեում կարող է նախատեսել կապիտալ ծախսեր ու ծրագրեր՝ հիմնականում համայնքի վարչական բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդից համայնքի ֆոնդային բյուջե հատկացումների հաշվին, ինչպես նաև հողերի իրացումից մուտքերի հաշվին:

Համայնքի ղեկավարի և աշխատակազմի աշխատողների (15 հաստիքային միավոր) 2016 թվականի միայն աշխատավարձի տարեկան ֆոնդը նախատեսվել է 9960,0 հազ. դրամ իսկ աշխատակազմի պահպանման մյուս ընդհանուր ծախսերը՝ 2370,0 հազ. դրամ: Անհրաժեշտ է նաև հաշվի առնել, որ՝

2017-2021թթ. ընթացքում համայնքի ՏԻՄ-ը նախատեսում է համայնքի ղեկավարի, աշխատակազմի աշխատակիցների աշխատավարձերի և պահպանման այլ ծախսերի բարձրացում:

Հաշվի առնելով վերոնշյալը՝ համայնքի 2016-21թթ. տարեկան բյուջեներից (տե՛ս աղյուսակ 3) հնարավորություն կլինի կատարելու մոտ 10 մլն դրամի ծախսեր կապիտալ աշխատանքներ կատարելու համար, եթե, իհարկե, պայմանականորեն ընդունենք, որ տվյալ տարվա վարչական բյուջեում, բացի համայնքի աշխատակազմի պահպանման ծախսերից, գործառական դասակարգման այլ ուղղություններով ընթացիկ ծախսեր չեն նախատեսվելու և չեն իրականացվելու: Իսկ եթե տվյալ տարվա վարչական բյուջեում նախատեսվեն և իրականացվեն այլ ընթացիկ ծախսեր ևս, ապա, բնականաբար, ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսերի և ծրագրերի համար նախատեսվող միջոցները կպակասեն համապատասխան չափով:

Այսպիսով, համայնքի տվյալ տարվա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսերի չափն ուղղակիորեն կախված կլինի նրանից, թե որքան կկազմեն ընթացիկ ծախսերի ընդհանուր գումարը համայնքի այդ տարվա վարչական բյուջեում և որքան գումար կմնա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսեր կատարելու համար:

5. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՑԱՆԿԻ ԿԱԶՄՈՒՄ ԵՎ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՇՄԱՐՈՒՄ, ՖԻՆԱՆՍԱՊԵՍ ԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ, ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՅԹԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ելնելով համայնքի իրավիճակի վերլուծության և գնահատման արդյունքներից, համայնքում ներկայում արձանագրված հիմնախնդիրներից, համայնքի զարգացման՝ ՏԻՄ-ի կողմից ընտրված ռազմավարությունից, առաջիկա հինգ տարիների համար սահմանված հիմնական նպատակներից, համայնքի ղեկավարին կից գործող ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից քննարկվել և որոշվել է առաջարկվող ծրագրերի ցանկը (աղյուսակ 4)՝ ներառելու համայնքի 2016-2021թթ. ՀԶՀԾ-ում:

Աղյուսակ 4. Համայնքի 2016-2021թթ. ՀԶՀԾ-ում ներառելու համար առաջարկվող ծրագրերի ցանկը

Հ/հ	Ծրագրի անվանումը	Ծրագրի առաջարկողը	Ֆինանսավորման աղբյուրը	Ծրագրի մոտավոր արժեք հազ.դրամ
1	Սեղավատարի մաքրում	Համայնքապետարան	ՀՀ պետ.բյուջե Գյուղ.նախարարություն	
2	Գերեզմանատան ոռոգման ջրագծի կառուցում	Համայնքապետարան	ԶՕԸ	500,0
3	Ոռոգման ներհամայնքային ցանցի նորոգում	Համայնքապետարան	ՀՀ պետ. բյուջե	150000,0
4	Գերեզմանատան ճանապարհի խճապատում	Համայնքապետարան	Համայնքի բյուջե	500,0
5	Մեկ կանոնի կառուցում	Համայնքապետարան	ՀՀ պետ. բյուջե	36000,0
6	Ջրոսայգու կառուցում	Համայնքապետարան	ՀՀ պետ.բյուջե	20000,0
7	«Հատնի» ինքնահոս ջրի նոր ջրագծի կառուցումը գյուղում	Համայնքապետարան	ՀՀ պետ.բյուջե	20000,0
8	Դպրոց տանող ճանապարհի ասֆալտապատում	Համայնքապետարան	ՀՀ Պետ.բյուջե	20000,0
9	Դպրոցի շենքի հիմնանորոգ	Համայնքապետարան	ՀՀ Պետ.բյուջե	150000,0
10	Մանկապարտեզի բակի բարեկարգում	Համայնքապետարան	ՀՀ Պետ.բյուջե	20000,0
11	Չրի արտադրամաս. սրտեղծում	Անհատ ձեռներեց	Մեփական միջոցներ դոնորներ	50000,0
12	Լողավազանի կառուցում	Անհատ ձեռներեց	Մեփական միջոցներ դոնորներ	15000,0
13	Հասարակական սպասարկման օբյեկտի շահագործում	Անհատ ձեռներեց	Մեփական միջոցներ դոնորներ	20000,0
14	Ծառայողական ավտոմեքենայի ձեռքբերում	Համայնքապետարան	Համայնքի բյուջե	4500,0
15	Կցասայլի և գյուղ.գործիքների ձեռքբերում	Համայնքապետարան	ՀՀ պետ.բյուջե	2000,0
16	Դաշտամիջան ճանապարհի կարգավորում	Համայնքապետարան	Համայնքի բյուջե	5000,0

Առաջարկվող ծրագրերի առաջնահերթությունները որոշելու նպատակով, ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից սահմանվել են ծրագրերի գնահատման հետևյալ չափանիշները

- հանրության աջակցությունը,
- ուղղակի և անուղղակի շահառուների թիվ,
- հարատևություն (կենսունակություն),
- ազդեցություն սոցիալական խոցելի խմբերի վրա, աղքատության նվազեցում,
- հիմնական միջոցների (ենթակառուցվածքների) պահպանում:

Կիրառելով ծրագրերի առաջնահերթությունների որոշման մասնակցային կառավարման մեթոդը և գտագործելով ծրագրերի գնահատման սահմանված չափանիշները՝ ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի առավարման գծով Խորհրդակցական մարմինն իր նիստում քննարկել և որոշել է վերևում առաջարկված ամայնքային ոլորտային ծրագրերի առաջնահերթությունները:

Ինչպես երևում է ՀԶՀԾ-ի 4-րդ բաժնի աղյուսակ 3-ից, համայնքի բյուջեի ընդհանուր մուտքերը հնգամյա ատվածում կազմելու են հազար դրամ: Դա նշանակում է, որ համայնքի բյուջեի ֆինանսավորմամբ ՀԶՀԾ-ում հնարավոր է ներառել ծրագրեր միայն նշված գումարի սահմաններում: Համայնքի մյուս ծախսերի ամար նախատեսվում է դիմել՝ ՀՀ Կառավարությանը կամ դոնոր կազմակերպություններին:

Աղյուսակ 6. Համայնքի 2016-2021թթ. ֆինանսապես ապահովված ընդհանուր և ոլորտային ծրագրերի ամփոփագիր

/h	Ծրագրի անվանումը	Չափի միավորը	Ծրագրի քանակական ծավալը	Ծրագրի արժեքը, հազ. դրամ	Ծրագրի կատարումն ըստ տարիների						Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրները		
					2016	2017	2018	2019	2020	2021	Համայնքի բյուջե	Դոնոր կազմակերպություններ	Պետություն
1.	Գերեզմանատան ճանապարհի խճապատում	կմ		500,0		500,0					500,0		
2	Դաշտամիջյան ճանապարհի կարգավորում	կմ		5000,0		500,0	2800,0	2700,0			5000,0		
3	Ծառայողական ավտոմեքենայի ձեռքբերում	Հատ		4500,0		4500,0					4500,0		
4	Կցասայլերի և գյուղ գործիքների ձեռքբերում	Հատ		2000,0			500,0	750,0	750,0		2000,0		
5	Լողավազանի կառուցում	քմ		10000,0		5000,0	5000,0					10000,0	
6	Հասարակական սպասարկման օբյեկտի շահագործում	քմ		15000,0		7500,0	7500,0					15000,0	
7	Զրի արտադրամաս. սպեղծում	Հատ	1	50000,0		25000,0	25000,0					50000,0	
	Ընդամենը			87000,0		43000,0	40800,0	3450,0	750,0		12000,0		75000,0

**Աղյուսակ 7. Համայնքի 2016-2020 թ.թ. բյուջեների մուտքերի և դրանց հաշվին կատարվող
ընդհանուր ու ոլորտային ծրագրերի ծախսերի ցուցանիշների համեմատությունը և
վերլուծությունը**

Հ/հ	Ցուցանիշի անվանումը	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Համայնքի բյուջեի ընդհանուր մուտքերը*, այդ թվում՝	37807,2	37307,3	33000,0	30000,0	30000,0	30000,0
1.1	Վարչական բյուջեի ընդհանուր մուտքերը	34907,2	3087,3	33000,0	30000,0	30000,0	30000,0
1.2	Ֆոնդային բյուջեի ընդհանուր մուտքերը, այդ թվում՝	1100,0	4500,0	0	0	0	0
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը	0	0	0	0	0	0
2.	Համայնքի ընդհանուր և ոլորտային ծրագրերի ծախսերը, այդ թվում՝	40652,047	43312,172	33000,0	30000,0	30000,0	30000,0
2.1	Ընթացիկ ծախսեր	14837,6	11959,873	13000,0	13000,0	13000,0	13000,0
2.2	Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսեր	25814,448	31352,304	20000,0	17000,0	17000,0	17000,0
3.	Համայնքի բյուջեի պահուստային ֆոնդ, այդ թվում՝	1800,0	2000,0	1500,0	1000,0	1000,0	1000,0
3.1	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդ	1800,0	2000,0	1500,0	1000,0	1000,0	1000,0
3.2	Ֆոնդային բյուջեի պահուստային ֆոնդ	0	0	0	0	0	0

հազ. դրամ

*) Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը չի մտնում բյուջետային ընդհանուր մուտքերի մեջ

**Համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝
քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման կամ դրանց
փոփոխման (լրացման) մասին դրույթներ**

Համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերից (գլխավոր հատակագիծ, գոտիավորման նախագիծ, ընթացիկ քաղաքաշինական քարտեզ, քաղաքաշինական կադաստր, քաղաքաշինական կանոնադրություն և այլն) կա միայն քաղաքաշինական կանոնադրությունը:

Քանի որ «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի նախագծման (մշակման) պատվիրատուն համայնքն է, ժամանակահատվածում նախատեսվում է համագործակցություն ծավալել Հայաստանում գործող նախագծային ինստիտուտների հետ՝ համայնքի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքների նախահաշիվները, համայնքի բյուջեով նախատեսելու համար:

Շրջակա միջավայրի պահպանմանն ուղղված նախատեսվող միջոցառումներ

2016-2021թ.թ. ընթացքում համայնքի սեփականություն համարվող հողերի, անտառային և ջրային տարածքների, ինչպես նաև բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում նախատեսվում է կազմակերպել և իրականացնել հետևյալ միջոցառումները

- լայն բացատրական աշխատանք կատարել բնակչության հետ՝ կենցաղային աղբը չթափելու դրա համար չնախատեսված վայրերում, գերծ մնալու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումից ու վնասումից,
- սահմանել վերահսկողություն համայնքի բնակավայրերի ջրամատակարարման ջրային ավազաններում՝ արգելելու անասունների մուտքն ավազաններ, կանխարգելելու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումը և վնասումը, ինչպես նաև սուր վարակիչ հիվանդությունների առաջացման և տարածման վտանգը համայնքում,
- յուրաքանչյուր տարի գարնանը համայնքում կազմակերպել «Մաքուր համայնք» կարգախոսով 2-3 շաբաթօրյակներ՝ իրականացնելու բնության և շրջակա միջավայրի մաքրության, ծառատնկման աշխատանքներ, դրանց ներգրավելով նաև երիտասարդներին և դպրոցականներին:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ

Չնայած ՀՀ գործող օրենսդրությամբ ՏԻՄ-երն այս ոլորտում առայժմ պարտադիր լիազորություններ գրեթե չունեն, այնուամենայնիվ հաշվի առնելով, որ 2016 թվականի հուլիսի 29-ին ՀՀ կառավարության կողմից հավանության է արժանացել ՀՀ 2016-2025 թվականների տարածքային զարգացման ռազմավարությունում ամրագրված մոտեցումները, ինչպես նաև այն հանգամանքը, որ համայնքի ՏԻՄ-երը շահագրգռված են համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմամբ և պատրաստակամ են ըստ ամենայնի օժանդակել այս ոլորտում ցանկացած նոր նախաձեռնության, քանի որ այն մեծապես կնպաստի համայնքում նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը, բնակչության եկամուտների ավելացմանը և վճարունակության բարձրացմանը, համայնքի բյուջետային սեփական միջոցների հավաքագրման մակարդակի բարձրացմանը և ծավալի մեծացմանը, և, այս ամենի արդյունքում՝ համայնքի ընդհանուր զարգացմանը:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված՝ 2016-2021թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- ըստ ամենայնի աջակցել համայնքում գործող արտադրական ձեռնարկություններին՝ աստիճանաբար ընդլայնելու արտադրության ծավալները և ավելացնելու աշխատատեղերի քանակը,
- աջակցել համայնքում նոր արտադրություններ և աշխատատեղեր ստեղծելու նախաձեռնությունն ցուցաբերող գործարարներին՝ տրամադրելով նրանց գործունեություն իրականացնելու համար համայնքային սեփականություն հանդիսացող գույքի վարձակալման, տեղական տուրքերի և վճարների գծով արտոնություններ,
- համայնքում խթանել գյուղատնտեսության, անասնապահական և թռչնապահական մթերքների (մասնավորապես՝ գյուղմթերքի, կաթի, մսի, ձվի) արտադրության, հանձնման և վերամշակման արտադրամասերի ստեղծումը, գործարկումը և զարգացումը,
- համայնքում կազմակերպել և աստիճանական զարգացնել տնային պայմաններում բնական հյութերի արտադրությունը և իրացումը,
- համայնքում խթանել առևտրի և ծառայությունների փոքր ու միջին նոր կետերի բացումը, բնակչությանը և հյուրերին պատշաճ մակարդակով սպասարկումը՝ պաշտպանելով դրանց սեփականատերերի իրավունքները և շահերը,
- աստիճանաբար նորոգել և բարեկարգել միջհամայնքային ճանապարհները և փողոցները, անցկացնել արտաքին լուսավորության համակարգեր, տեղադրել ճանապարհային նշաններ՝ նպաստելու համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանը և բիզնեսի զարգացմանը,

Աղետների ռիսկի կառավարման հիմնական մոտեցումներ

Համայնքում աղետների ռիսկի կառավարմանն ուղղված՝ 2017-2021թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները

- համայնքի աղետների ռիսկերի կառավարման հարցերում շարունակել համագործակցությունը հանրապետական համապատասխան մարմինների հետ մասնավորապես ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության հետ,
- ՀՀ կառավարության 2012 թվականի հոկտեմբերի 25-ի N 1351-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն ներկայացնել սեյսմիկ ռիսկի գնահատման աշխատանքների հայտ, որի արդյունքում պետք է կազմվի համայնքի սեյսմիկ ռիսկի գնահատման քարտեզը,
- համայնքի բնակչության իմացության, հմտությունների, գիտելիքների մակարդակի ուսումնասիրում և համայնքում առկա ռեսուրսների բացահայտում, որոնք հնարավոր է ուղղել աղետների ռիսկի նվազեցմանը նպաստող համայնքահեն միջոցառումների պլանավորմանն ու իրականացմանը,
- համայնքի խոցելիության և կարողությունների գնահատում, ներառյալ այդ գործընթացի կազմակերպման և իրականացման խմբի ձևավորումը, նախապատրաստական աշխատանքները, տվյալների հավաքագրումը և հետազոտումը՝ համապատասխան գործիքների և մեթոդների ընտրությամբ, վերլուծական աշխատանքների իրագործումը՝ յուրաքանչյուր փուլում ձեռնարկվող քայլերի և ակնկալվող արդյունքների ամրագրմամբ և ձևակերպմամբ,
- համայնքում աղետների ռիսկի կառավարման գործողությունների և միջոցառումների պլանի կազմում և իրականացում,
- բերքի պահպանման նպատակով բնակավայրերում հակակարկտային կայաններ տեղադրելու միջոցառումների ձեռնարկում՝ ֆինանսավորման արտաքին աղբյուրներից (պետություն, միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպություններ, մասնավոր ներդրողներ) անհրաժեշտ միջոցների հայթայթում,
- համայնքում աղետների ռիսկի կառավարման կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում:

Համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ

Համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված՝ 2016-2021թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները և միջոցառումները՝

- համայնքի սեփականություն համարվող կոմունալ ենթակառուցվածքների պահպանում, շահագործում, ըստ հնարավորությունների՝ նորոգում և զարգացում,
- համայնքի կոմունալ տնտեսության աշխատանքի կազմակերպում,
- վերահսկողություն համայնքի բնակչությանը պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, մասնավոր կազմակերպությունների կողմից մատուցվող կոմունալ ծառայությունների (գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, բնակավայրի

բարեկարգում և կանաչապատում և դրանց պահպանում և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման և որակի անշեղ բարձրացման նկատմամբ,

Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցությանն ուղղված միջոցառումներ

Համայնքի բնակիչների մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարմանը ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- համայնքի բնակչության իրազեկվածության բարձրացում՝ ՀՀ տեղական ինքնակառավարման ոլորտի օրենսդրության և համայնքի ՏԻՄ-երի գործունեության վերաբերյալ,
- համայնքի կարիքների և հիմնախնդիրների պարբերական քննարկում, վերլուծում և գնահատում՝ ֆոկլուս-խումբ քննարկումների, համայնքային հանդիպումների, ժողովների և բնակիչների հետ անմիջական շփումների և երկխոսությունների միջոցով,
- բնակիչների ներգրավում համայնքի բյուջեի և զարգացման ծրագրերի մասնակցային պլանավորման, իրականացման, մշտադիտարկման և գնահատման գործընթացներում,
- համայնքի բնակիչների շահերի պաշտպանություն և համախմբում՝ համայնքի որոշակի խնդիրների լուծման, հանրային ծառայությունների մատուցման շուրջ,
- համայնքի ՏԻՄ-ի (ղեկավար, ավագանի), աշխատակազմի, ակտիվ բնակիչների շարունակական կրթում և վերապատրաստում տեղական ինքնակառավարմանը բնակչության մասնակցության բնագավառում:

7. ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ

Այսպիսով, համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը հիմք կհանդիսանա համայնքի տարեկան ծրագրերի և բյուջեների մշակման աշխատանքները կազմակերպելիս: Անցյալ տարիների փորձը ցույց տվեց, որ տեղական ինքնակառավարման մարմինների արդյունավետ աշխատանքը մեծապես կախված է բյուջետավարման գործընթացի ճիշտ կազմակերպումից:

Շատ կարևոր է եկամուտների աղբյուրներ գտնելը, ֆինանսական միջոցների արդյունավետ հավաքագրման կազմակերպումն ու նպատակային օգտագործումը:

Ելնելով համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի ռազմավարությունից և ընդհանուր նպատակներից, համայնքապետարանի աշխատակազմը մշակում է կոնկրետ ծրագրեր, որոնցով կարելի է հարց ներկայացնել հանրապետական բյուջեից ներդրումներ ստանալու համար, փնտրել ինվենստիցիաների նոր աղբյուրներ, ներգրավել բնակիչների սեփական միջոցները, տարբեր սոցիալական հիմնադրամների միջոցները